

Luka 6,6-11

Propovijed: **Isusov nauk vs. Farizejski nauk #6**

napisao: Danijel Dragaš

2024.

ŽELJELE SU GA ČUTI

1. I u ovom događaju Isus uvjerava svoj narod (običan puk i farizeje) u istinu koju je donio na svijet, a to je: „Novo vino ne može ići u stare mjehove.“ Ono što Isusovi učenici vjeruju potpuno je suprotno od vjerovanja farizejske sljedbe koja je tada dominirala kao glavna religija u Izraelu. Isus je kroz različite događaje želio dokazati da Bog prvenstveno ne traži od njih da budu religiozni ljudi. Osobno vjerujem da Bog od svih ljudi – univerzalno gledano – prvenstveno traži da promiču i odražavaju Njegovu dobrotu i svetost. I ako se dobrota Božja u određenim trenutcima kosi s našim religijskim praksama koje su nam propisane od strane sljedbe kojoj pripadamo, moramo odbaciti teološko uvjerenje da su one važnije od Božje dobrote. Drugim riječima: uvijek i uvijek je „moralna dobrota“ važnija u Božjim očima od naših „ceremonijalnih obreda“! To je svjetlo mudrosti koje je Isus došao donijeti na svijet. To je novo vino koje često neće biti dobrodošlo u stare mjehove (našu sljedbu).

1.1. **(Luka 6,6)** „Jedne je druge subote on ušao u sinagogu i poučavao. Tu bijaše neki čovjek kome bijaše desna ruka usahla.“

1.2. Čitamo u tekstu da je Isus jedne druge subote ušao u sinagogu i poučavao. Znamo iz prijašnjih događaja da je Isus koristio šabat kako bi poučavao narod. Vrlo često to bi činio u sinagogama, ali mu nije bilo strano poučavati i izvan njih. Da bi netko kao rabin mogao poučavati u sinagogi, morao je biti pozvan da to čini, a zbog sve veće popularnosti koja je okruživala Isusa, zajednice po sinagogama, kao i njihove starješine, željele su čuti što poučava čovjek iz Nazareta zvan Isus.

1.3. Luka nam dalje piše da je, dok je Isus poučavao, među slušateljima bio čovjek s usahlom rukom. Samo da napomenem – ruka tog čovjeka nije bila lijepa za gledanje. Naime, zbog ukočenosti, mišići su atrofirali (nestali), što znači da je koža visjela s ruke. Vratit ćemo se kasnije na čovjeka s usahlom rukom, zasad idemo dalje.

ON JE PREPREKA

2. **(Luka 6,7)** „Književnici i farizeji vrebali su na Isusa hoće li u subotu liječiti da bi pronašli za što ga optužiti.“

2.1. Tekst koji je pred nama vrlo je izravan i jednostavan za razumjeti. Farizeji su „vrebali“ kako bi ga ulovili i optužili. Nažalost, vidimo da su srca farizeja bila pogrešno orijentirana. To su ljudi koji vjeruju u zle ideje, čija su teološka uvjerenja iskvarena, i zbog toga su im Isusova učenja bila na gađenje. On je prepreka koju moraju što prije ukloniti. Zamislimo koliko čovjek mora biti pokvaren kad se buni protiv dobra koje Isus čini – kada ozdravlja drugo ljudsko biće – i to opravdava vjerovanjem da Bog misli i želi isto što i on: „*Na šabat se ne smije ništa činiti, to je Bogu najdraže.*“

2.2. **(Luka 6,8)** „On je znao njihove misli i reče čovjeku koji je imao usahlu ruku: 'Digni se i stani u sredinu sviju!' On ustade i stade.“

2.3. Tekst kaže da je Isus znao njihove misli. Ako se sjećate, rekao sam da Isus nije morao biti sveznajući Bog da zna što farizeji misle o Njegovu učenju¹. Vjerujem da je i ovdje isto. Njihove geste i izrazi lica jasno su pokazivali koliko mrze čovjeka koji poučava narod „ludim“ idejama. Oni su otvoreno, pred svima, napadali i optuživali Isusa za sve što je zastupao.

2.4. Budući da poznaje njihove misli, Isus reagira i govori čovjeku s usahlom rukom da dođe i stane u sredinu, pred svima, da ga svi vide. Isus želi da svi nazočni vide što će učiniti. Vidimo po daljnjem tekstu da je čovjek poslušao Isusa, ustao i stao u sredinu. Mogu samo zamisliti pogled nezadovoljstva i ljutnje farizeja koji je u tom trenutku bio uperen prema čovjeku s usahlom rukom. Svi nazočni znali su tko je glavni autoritet u sinagogi – farizeji – ali čovjek s usahlom rukom odbija njihov autoritet i sluša čovjeka iz Nazareta, kojeg možda vidi prvi put u životu. Osobno vjerujem da je ono što taj čovjek čini čin hrabrosti. Kad znamo kakav su pritisak farizeji vršili nad običnim pukom, jasno je da je poslušnost ovog čovjeka Isusovoj zapovijedi čin vjere i hrabrosti.

GDJE JE U TOME LOGIKA?

3. **(Luka 6,9)** „A Isus im reče: 'Pitam vas: Što je dopušteno u subotu: učiniti dobro ili zlo? Spasiti život ili upropastiti?'“

3.1. Kad je čovjek stao u sredinu, gdje su ga svi mogli vidjeti, Isus upita farizeje vrlo jednostavno i izravno pitanje: „*Što je dopušteno u subotu – činiti dobro ili loše? Spasiti život ili ga upropastiti?*“ Svaki čovjek na ovoj planeti, ne samo farizeji, trebao bi moći lako odgovoriti na to pitanje, zar ne? Svi bismo rekli: „*Naravno da je najvažnije spasiti život ili činiti dobro drugima.*“ Ali, vjerujemo li to stvarno? To mogu dokazati samo naše odluke i plodovi koje donosimo kroz život.

3.2. Ono čime Isus želi suočiti farizeje tim pitanjem, vjerujte mi, želi i nas danas koji se zovemo kršćanima. Nažalost, vidimo da farizeji nisu odgovorili na Isusovo pitanje. A kako bi i mogli, kad su njihova teološka uvjerenja zla. Osobno vjerujem da to pitanje ide ruku pod ruku s prijašnjim događajima koje smo proučavali. Sjetimo se: Isus je branio svoje učenike da su nedužni iako su jeli pšenicu na šabat. A zašto su bili nedužni? Zato što je Isus u njihovim odlukama vidio ljubav prema Bogu – svim srcem i dušom. Oni su promicali Božju dobrotu kroz svoje odluke i odlučili slijediti Mesiju bez obzira na sve. Isus je tom obranom htio dokazati farizejima da je njihovo revno izvršavanje stotina pravila uzaludno ako ne čine ono najvažnije, a to je: odbaciti pravila (religijske obrede) kad su

¹ Propovijed 28, §4.2.-4.3.

u sukobu s Božjom dobrotom. Drugim riječima, ako se nađemo u situaciji gdje trebamo pomoći nekome, a pravila naše sljedbe nas sprječavaju, moramo odbaciti ta pravila i pomoći toj osobi.

3.3. Vjerujem da je Isus ovako govorio farizejima: *„Zar ima ikakvog smisla vjerovati da Bog više voli vaša pravila koja sprovodite, nego da činite dobro kad imate priliku? Zar stvarno vjerujete da su Bogu draži religijski obredi od ljudske dobrobiti? Zar nije naš Bog, Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljevi, obećao dati vam blagoslov – vječni život – a to je dobro? Zar ne bismo mi, kao Njegov izabrani narod, trebali činiti isto kad imamo priliku? Kako možete vjerovati da, ako na šabat ne pomognete nekome u nevolji samo zato što ‘ne smijete raditi’, promičete Božju svetost? Zar nije ludo vjerovati u tako nešto? Gdje je u tome logika?“*

3.4. Iako je Isusovo pitanje jednostavno za odgovoriti – barem tako mislimo – religijskom umu koji robuje svojim pogrešnim teološkim uvjerenjima teško je na njega odgovoriti. Možda je, barem na trenutak, poneki od tih farizeja duboko u sebi pomislio: *„Logično bi bilo reći da trebamo spasiti život i činiti dobro, to je ono što Bog želi od svoga naroda.“* Ali ne – njihova pravila, njihov pravi bog, nisu im dopustili da to izgovore naglas.

3.5. Ono što je meni zastrašujuće jest spoznaja koliko religija može zaslijepiti ljudsko biće. I ovdje ne govorim samo o kršćanskim denominacijama. Sljedba može biti bilo što – bilo koja skupina ljudi koja slijedi svoj sustav uvjerenja i pravila. To može biti „navijačka sljedba“ – nedjeljom se deremo, palimo baklje, rugamo protivnicima, vičemo na suca i učimo svoju djecu da čine isto. To može biti „znanstveni pokret“ – mi smo najpametniji, vjera je zastarjeli način razmišljanja, mi znamo sve odgovore, nas slušajte, nastali smo od majmuna – dakle, životinje smo, živimo po instinktu, zaboravite moralni kompas – mi ga nemamo. To može biti „politički pokret“ – uzmi sve što ti pozicija daje, zamagli oči narodu praznim obećanjima, ako se bune, učlani ih u svoju zajednicu pa ih imaš pod kontrolom. To može biti i „susjedska zajednica“ koja održava određeni imidž u mjestu – ako nisi dorastao tom imidžu, ako si ispod ljestvice, ogovaraju te, a sebe uzdižu. I većina njih, nažalost, neće iskreno pitati: *„Zašto ti je tako kako je? Treba li ti pomoć, susjede? Treba li te odvesti u bolnicu, popraviti krov, cijev, donijeti hranu?“* Pravila njihove „susjedske knjige“ ne dopuštaju im to – imidž je važniji.

3.6. Da sumiram: religijsko srce spremno je, zbog pravila svoje sljedbe, odbiti odražavati Božju dobrotu prema drugome – samo da bi ostalo vjerno svojim pogrešnim idejama. Spremno je uništiti život drugog čovjeka (ogovaranjem, širenjem svojih pogrešnih ideja, opravdavanjem samoga sebe da je bolji od drugih jer provodi ta pravila...).

SNAŽNA REAKCIJA

4. (Luka 6,10) **„Zatim ih sve naokolo pogleda te reče onom čovjeku: 'Ispruži svoju ruku!' On učini tako i ruka mu ozdravi.“**

4.1. Kao što sam rekao maloprije, vidimo po tekstu da farizeji nisu odgovorili na Isusovo pitanje. Nakon kratke stanke, dok je Isus čekao njihov odgovor, odlučuje učiniti nešto zapanjujuće – nešto što bi nas danas, da to doživimo, ostavilo bez daha. On govori čovjeku da ispruži ruku, i prije nego što mu je ruka bila izliječena, Isus pogleda sve nazočne u sinagogi. Vjerujem da je tim činom htio naglasiti važnost onoga što će se sljedeće dogoditi.

4.2. Ono što moramo imati na umu jest ovo: ta ruka nema mišića, to je paralizirana ruka koja sadrži samo kosti i kožu koja visi s njih, vrlo vjerojatno suha, ranjena i ispucana zbog dugotrajne nefunkcionalnosti. S tim rečeno, da bi taj čovjek ispružio ruku – a vidimo po tekstu da jest – morao je imati mišiće u ruci. To je nevjerojatno čudo koje Isus čini pred svim nazočnima. On je učinio da jednom ljudskom biću, doslovno u sekundi, izrastu novi mišići na ruci. Za razliku od svih čuda o kojima danas slušamo – kada netko ozdravi od terminalne bolesti, prohoda nakon paralize i slično – a koja su svakako istinska čuda, jer Bog i danas među ljudima čini čudesna djela, ovaj događaj nadmašuje sve njih. Zašto tako mislim? Jer ljudi koji su svjedočili ovom događaju doslovno su gledali kako se mišići na nečijoj ruci obnavljaju pred njihovim očima, u razdoblju od jedne sekunde.

4.3. To je kao da mi danas doslovno svjedočimo kako nekome ispred naših očiju izraste novi ud – ruka ili noga – na mjestu gdje ga je izgubio u prošlosti. Snaga čuda koje Isus čini ovdje dokazuje svima u sinagogi, uključujući farizeje, kakav autoritet ima čovjek zvan Isus i od koga dolazi taj autoritet. On ima moć stvoriti nekome mišiće; On ima autoritet samoga Boga Oca, koji je stvorio sve u našoj stvarnosti. Pored njih stoji čovjek iz Nazareta koji može doslovno obnoviti ud na tijelu nekog ljudskog bića. Wow.

KAKO SE NOSITI SA PRITISKOM?

5. Druga stvar koju možemo primijetiti u ovom događaju jest Isusova snažna — i usudio bih se reći — agresivna reakcija na sve što farizeji zastupaju. Isus se namjerno i izravno suprotstavlja farizejima: *„Vi mislite da nije dobro ozdraviti čovjeka na šabat? E sada ćete vidjeti što ja mislim o vašim uvjerenjima. Digni se i stani ispred svih da te vide, da svi vide da ono što ću sada učiniti jest dobro u očima Božjim.“*

5.1. Pitanje koje se nameće jest: je li Isus, poznavajući misli farizeja, mogao sam sebi reći: *„Hm, znam kako će reagirati ako budem preizravan. Možda je bolje da budem suzdržan, da ne izazivam sukob. Ako se povučem, možda ću ponovno imati priliku poučavati u ovoj sinagogi. Ako budem preradikalan, izgubio sam tu šansu.“* Da, mogao je! I većina nas — ako smo iskreni prema sebi — učinila bi upravo to. Pokušali bismo izbjeći sukob s religijskom sljedbom, uvjeravajući sami sebe da je to što činimo na kraju „bolje za sve“. Rekli bismo sami sebi: *„Ja nisam Isus, to samo On može činiti.“*

5.1.1. I na prvu, to jest istina. Isus je doista jedinstven i u mnogim stvarima iznad svih ostalih ljudskih bića. Mi ne možemo činiti čudesna kao On, nemamo taj poseban odnos s Ocem koji On ima, nismo bezgrešni kao što je On bezgrešan. Ali ne smijemo nikada zaboraviti zašto je Isus došao na svijet. Naime, da bismo kao ljudska bića razumjeli kako trebamo živjeti, kako se odnositi prema drugima, kako gledati na stvarnost oko sebe — morao je doći jedan od nas. Moralo je doći jedinstveno ljudsko biće koje će nam pokazati put. Drugim riječima: mi ne možemo u potpunosti razumjeti lava — samo lav može potpuno razumjeti drugog lava; mi ne možemo u potpunosti razumjeti nebeskog Oca koji je Duh, koji je vječan, koji nema početka ni kraja. Ali možemo u potpunosti razumjeti drugo ljudsko biće. Zašto? Zato jer smo i sami ljudi.

5.2. I da bi Bog Otac potpuno prenio Sebe nama — u smislu tko On jest kao osoba — morao je govoriti našim jezikom, jezikom koji razumijemo. Morao je stvoriti jedinstveno ljudsko biće koje će biti „vidljiva slika nevidljivog Boga“. Isus je jedino ljudsko biće koje nam je moglo na ljudski način

pokazati što Bog Otac zapravo traži od nas. I kroz tu paradigmu, vjerujem, moramo gledati svaki događaj u Evanđelju.

5.3. Što mislim pod tom paradigmom? Isus je naš primjer i model – pokazuje nam kako se trebamo nositi sa zlom, kako se ophoditi prema iskušenjima koja će nam život donijeti, kako reagirati na nepravdu u svijetu i kako se odnositi prema lažima koje nas okružuju. Njegova interakcija sa zlom u ovom događaju primjer je kako i mi moramo postupati kad se suočimo s nečim sličnim. Ako sebe smatramo djecom Božjom i nađemo se u situaciji sličnoj Isusovoj, moramo reagirati kao i On – moramo se usprotiviti religiji i reći istinu. Ono što odlučujemo učiniti u određenom trenutku – je li nam važnije promicati pravila naše sljedbe ili promicati Božju dobrotu usprkos pravilima – određuje tko smo: djeca Božja ili djeca đavla.

5.4. Možda će netko reći na ovu moju izjavu: „*Ali mi smo grešnici, ne poznajemo svoje motive u potpunosti, zato je bolje da ne činimo to. Isusovi motivi su uvijek savršeni, i zato je On mogao djelovati tako snažno.*“ I to je istina – naši motivi su često gladni slave, želimo priznanje, pohvale, uzdizanje samih sebe. Često naši motivi proizlaze iz sebičnih želja koje su savršeno maskirane vanjskim djelima lažne pravednosti i svetosti. Sve je to istina. Ali kad sebi doista priznamo da je to istina, tada se možemo boriti protiv toga. Tada možemo unutar sebe prepoznati koji nas motivi pokreću – pokreće li nas želja da promičemo Božju dobrotu ili vlastita želja za slavom.

5.5. U Apostolskim djelima na mnogim mjestima imamo dokaz da su se apostoli i ostali vjernici otvoreno suprotstavljali farizejima, a bili su grešnici kao i mi. Zašto su to činili? Možda zbog slave ili moći? Možda da bi proslavili sebe? Ne! Htjeli su proslaviti svoga Boga Oca i Njegova Sina, Isusa Krista, svoga Mesiju. Htjeli su promicati Božju dobrotu. Drugim riječima, htjeli su otvoriti oči onima koji su bili u zabludi. Nažalost, to ih je često koštalo – neki su bili bičevani i proganjani, a neki su vlastitim životom platili dok su promicali Božju dobrotu, govoreći istinu².

5.5. Dakle, ako su naši motivi pravedni, ako iskreno želimo promicati Božju dobrotu – na ovaj ili onaj način – i ako se nađemo u prilici to učiniti, čak i ako je situacija pogubna za nas, moramo to učiniti. Mi, kao djeca Božja, pozvani smo to učiniti.

UNIJETI IM SE U LICE

6. S tim rečeno, nemojte me krivo shvatiti: ne nagovaram nikoga od nas da budemo radikalni u mjeri u kojoj je to bio Isus ili sami apostoli. To je bila jedinstvena uloga namijenjena samo njima. Ali, iako vrlo vjerojatno nikada nećemo biti pozvani od Boga da budemo radikalni u svojim postupcima kao što su bili oni, to ne znači da ćemo stajati sa strane kada u našem okruženju neka od religijskih sljedbi čini krivo. To mogu biti naši roditelji, naši prijatelji, naši susjedi, naše kolege s posla itd.

6.1. I u određenim trenucima, ako vidimo da su njihove ideje zle, da njihove ideje na koncu štete svima u našem okruženju, moramo ih u ljubavi upozoriti da su u krivu. A ako se kroz vrijeme sve snažnije suprotstavljaju našim savjetima, onda moramo biti spremni — zbog „Božje dobrote“ — unijeti im se u lice, iako smo svjesni da će nas to koštati odnosa ili možda nečega još težega.

² Djela apostolska 3,12–13; 4,18–20; 5,27–29.40–42; 7,59–60; 9,15–16; 26,17–18

6.1.1. Možemo li zamisliti scenarij u kojem Isus, nakon svega što je naučio svoje apostole i svega što je učinio pred njima, odustane u ovom događaju i kaže: „*Ma, bolje mi je povući se, samo ću izazvati bespotrebne probleme za sebe i za svoje učenike*“? Kakav bi on primjer bio svojim učenicima da je tako reagirao? Ne zaboravimo: to su učenici koji će nakon Isusova odlaska Ocu njegovo učenje naviještati cijelome svijetu.

6.2. Teoretski govoreći, da je Isus tako djelovao, mislimo li da bi Evanđelje imalo tako snažan utjecaj na svijet? Mislimo li da bi svijet prije 2000 godina doživio tako radikalnu promjenu? Mislimo li da bismo živjeli u donekle humanom i milosrdnom svijetu u kojem danas živimo, da je Isus bio „mekan“ i rekao: „*Bolje mi je povući se*“? Ne bi!

6.3. Promjene su se uvijek događale kada su pojedinci imali hrabrosti unijeti se u lice nepravdi — ljudska povijest to potvrđuje. A ovdje se radi o dobrobiti čovječanstva: čovječanstvo umire, juri u svoju propast. Isus to zna i, da bi nas spasio, morao se suprotstaviti farizejskoj sljedbi; kasnije su isto činili i njegovi učenici.

6.4. Drugim riječima: Isusu je bilo najvažnije biti po volji Bogu Ocu; njegovo je mišljenje ono što je važno, a ne mišljenje ovoga svijeta. Zbog toga je bio odvažan u svojim odlukama i djelima. A ako je on naš model, i mi moramo postupno prisvajati tu istinu u svoj život.

UČINJENO IZ LJUBAVI

7. (Luka 6,11) „*A oni se razbjesnješe te se međusobno počnu dogovarati što bi učinili Isusu.*“

7.1. Na kraju događaja čitamo da su se farizeji razbjesnili. Vidimo da je Isus naljutio farizeje svojim postupkom. Pitanje se nameće: je li Isus ovdje nešto krivo učinio? Je li njegova „agresivnost“ proizišla iz mržnje? Je li Isus postupio neljubazno prema farizejima i ostalom puku?

7.1.1. Ako smo na ova pitanja spremni odgovoriti s „da“, tada Isusa proglašavamo nemudrim i nesavršenim. Ali ako vjerujemo da je Isus najmudrije ljudsko biće koje je ikada hodalo zemljom, ako vjerujemo da je moralno savršeno i dobro, onda su njegovi postupci — iako izravno „oštri“ prema farizejima — mudri, učinjeni iz ljubavi, razumni i na koncu dobri u Božjim očima. Drugim riječima, on je suočavao zle ljude s njihovim zlim teološkim idejama i zato su bili bijesni; dosta im je bilo i počeli su međusobno raspravljati što će mu učiniti.

7.2. Jedan mi je dragi brat nedavno rekao: „*Svi mi mislimo da činimo dobro time što smo ‘strpljivi’ s ljudima oko sebe i ne govorimo im istinu koju je Isus navijestio svome narodu, dok slušamo kako ponavljaju lažne mudrosti koje nudi ovaj svijet... Strpljivi smo s njima jer ih se bojimo izgubiti. Ali je li to stvarno dobro za njih? Odražavamo li doista Božju dobrotu? Sve više vjerujem da je odgovor: ne! Ono što je njima konačno dobro nama je najteže učiniti — suočiti ih s istinom Evanđelja, suočiti ih s time da su njihova vjerovanja zla i da na koncu nisu dobra ni za njih ni za njihovu okolinu.*“

TO JE ULTIMATIVNI CILJ

8. Nakon njegova komentara dobro sam o tome promislio. Brat je u pravu: ako doista volimo drugo ljudsko biće, moramo mu reći istinu.

8.1. I ne govorim o intimnoj ljubavi koju osjeća muž prema ženi, prijatelj prema prijatelju ili brat prema sestri, nego o svijesti da svako ljudsko biće ide prema sigurnoj smrti, a mi kao Božji glasnici trebali bismo imati želju nagovoriti ga da ne ide tim putem. Ljudski je život predragocjen da prestane postojati; nije stvoren za prestanak. Ako to zaista vjerujemo u najdubljim razinama svoga bića, djelovati ćemo i činiti Božju dobrotu — govoriti ćemo istinu Evanđelja.

8.2. Na kraju, Isus nije intimno volio svako ljudsko biće na svijetu; da, imao je nekolicinu koje je posebno ljubio. Ali ono što ga je pokretalo na hrabrost jest spoznaja tko je Bog i kamo čovjek ide zbog svoje odluke da ne ljubi Boga.

8.3. On je doista razumio da je jedan ljudski život predragocjen da prestane postojati — ne zato što smo mi bili savršena bića, nego zato što je Isus znao što ćemo jednoga dana postati ako se pokajemo i odlučimo slijediti Boga: moralno savršena ljudska bića.

8.4. Vidite, Isus je jako dobro znao kako izgleda jedno savršeno, dobro ljudsko biće. Kako je znao? Zato što je on to! I njegova je nesebična želja bila, i ostala, da i mi postanemo kao i on — moralno savršena i dobra ljudska bića koja neće imati ni trunčice zla u sebi.